

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.026/2017/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Pencz Kamillóügyvéd által képviselt **felperes neve, felperes címe** szám alatti lakos felperesnek - a dr. Sztás Tiborügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve** ,I.rendű alperes címe szám alatti lakos I. rendű, valamint **II.rendű alperes neve** II.rendű alperes címe szám alatti lakos II. rendű alperes ellen váltón alapuló követelés megfizetése iránt indított perben a Kecskeméti Törvényszék 2016. szeptember 29. napján kelt 8.P.22.446/2015/18. számú ítélete ellen az alperesek által 19. sorszámon előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 40.000,- (Negyvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

Az I. rendű alperes eladóként, míg a felperes vevőként **település neve**on, 2014. július 29. napján ingatlan adásvételi szerződést kötött. A szerződő felek írásba foglalt nyilatkozata szerint alperes el kívánta adni a tulajdonát képező **ingatlan címe.** szám alatti ingatlanát - melyet 590.000,- Ft erejéig **jelzálog jogosult neve** jogosultat megillető jelzálogjog terhelt - a felperesi vevő részére. A felek az ingatlan vételárát 2.500.000,- Ft-ban határozták meg. A szerződés 4/a. pontjából kitűnik, hogy a vevő a vételárból 1.330.000,- Ft-ot a szerződés aláírásával egyidejűleg megfizet az eladó kezéhez, egy összegben, készpénzben. A szerződés külön kitért arra, hogy ezen összegből a vevő 330.000,- Ft-ot már a szerződés aláírását megelőzően megfizetett az eladó részére, így az okirat aláírásakor a vevő 1.000.000,- Ft vételár-részt fizet meg ténylegesen az eladó kezéhez, mely az okiratszerkesztő, ügyletkötéskor jelen lévő ügyvéd előtt történt meg. Az eladó kötelezettséget vállalt a jelzálogjog törlesztéséhez szükséges intézkedések és nyilatkozatok megtételére, míg a vevő a vételárból fennmaradó 1.170.000,- Ft megfizetését 3 hónapon belül a birtokba adással egyidejűleg vállalta. A szerződés szerint ezt követően kerülhet sor a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási átvezetésére, melyről a vevő köteles gondoskodni.

A szerződésben kikötött 3 hónapos határidő eredménytelenül telt el, a felperesi vevő a vételárhátralékot nem fizette meg az I. rendű alperes részére, és az ingatlan birtokba adására sem került sor.

Mindezeket követően, 2015. január 26-án az I. rendű alperes saját váltót állított ki, melyben 1.600.000,- Ft megfizetésére vállalt kötelezettséget felperes felé 2015. március 3-i esedékesség megjelöléssel, a fizetés helye: **város 1. neve**. A váltó előlapjára feljegyzésre került továbbá: „óvatolás nélkül”, valamint: „váltó fedezete **ingatlan helyrajzi száma** helyrajzi számú ingatlan”. A váltó előlapját a II. rendű alperes is aláírta, személyi adatainak feltüntetése mellett.

A váltó esedékességének lejártát követően fizetés az alperesek részéről nem történt.

A felperes keresetében 1.600.000,- Ft és járulékai, valamint 4.800,- Ft váltódíj megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket. Keresetét az I. rendű alperessel, mint saját váltóban tett feltétlen fizetési ígéretet tevő váltófőadóssal, míg a II. rendű alperessel, mint váltókezesel szemben kívánta érvényesíteni előadva, hogy az erre irányuló felszólítás ellenére egyik alperes sem tett eleget a váltóokiratban rögzített fizetési ígervénynek.

Az alperesek a keresetet 1.000.000,- Ft és járulékai erejéig elismerték, ezt meghaladóan kérték elutasítását. A váltókövetelés mögötti, alapjogviszonyhoz kapcsolódó kifogást terjesztettek elő, arra hivatkozva, hogy a váltó fedezeteként is megjelölt ingatlannal kapcsolatban az I. rendű alperesnek nem volt eladási szándéka, hanem az alperesek elsősorban kölcsönt kívántak felvenni a felperestől és valójában az adásvételi szerződéssel a kölcsön biztosítékeként kívánták fedezetül felajánlani az ingatlant. Hangsúlyozták, mindösszesen 1.000.000,- Ft-ot vettek át az adásvételi szerződés aláírásakor - ügyvéd jelenlétében - a felperestől, aki ezen kívül más összeget nem adott át a számukra. Azt nem vitatták, hogy 3 hónapos lejáratú határidőre kapták a kölcsönt és annak visszafizetésére a határidő eltelte ellenére sem került sor. A váltót ezért kellett aláírniuk, felperes kifejezett akaratából. Állításuk szerint a jogviszony valójában uzorás szerződés, ezért az érvénytelen. A felperes szorult pénzügyi helyzetüket akarta kihasználni, amikor a kölcsön fedezetül szolgáló biztosítéki célú adásvételi szerződés megkötésekor aránytalanul alacsony vételárat tüntettek fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelem szerint egyetemlegesen marasztalta az I. és II. rendű alpereseket 1.600.000,- Ft tőke, valamint ezen összeg után 2015. március 4-től a kifizetésig járó évi 6%-os kamat, továbbá 4.800,- Ft váltódíj és költség megfizetésében. A bíróság ítélete indoklásában megállapította, hogy a felperes váltóbirtokosként értékpapír jogosultja, akivel szemben az alperesek váltóadósként, illetve váltókezesként feltétlen fizetési kötelezettséget vállaltak. Az alperesek, mint az értékpapír kötelezettjei főszabály szerint az értékpapír tartalmát érintő kifogáson kívül nem hivatkozhatnak olyan kifogásokra, amelyek korábbi, a jogosulttal szemben fennállt személyes viszonyon alapulnak. Ez a váltókötelezettség absztrakt jellegéből ered, az alapjogviszonytól már elszakadt önálló váltójogviszony áll fenn a felek között. Annak azonban nincs váltójogi akadálya, hogy ha a váltóperben az alapjogviszonybeli felek kerülnek szembe, a váltóadás a váltóbirtokossal szemben felhozassa az alapjogviszonyból eredő, őt megillető kifogásokat. A jelen esetben a felperesi váltóbirtokos az alperesekkel az ingatlan adásvételi alapjogviszonyban is szerződési kapcsolatban állt, így a bíróság lehetőséget engedett - a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperesekre háruló bizonyítási teher mellett - bizonyítási eljárás lefolytatására azon alperesi védekezéssel kapcsolatban, mely szerint 600.000,- Ft tartozásuk a váltónyilatkozat ellenére nem áll fenn. Az elsőfokú bíróság az okirati bizonyítékok és a tanúbizonyítás eredményének egybevetett mérlegelése nyomán arra a következtetésre jutott, az alperesek nem tudták bizonyítani az ügyvéd által szerkesztett, teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt adásvételi szerződés tartalmával és a felperesi nyilatkozattal szemben azon állításukat, hogy a felperestől 1.000.000,- Ft-ot meghaladóan készpénzt nem vettek át. A jogvita elbírálása szempontjából irrelevánsnak tekintette, hogy a szerződés uzorás, vagy színlelt volt-e, illetve azt is, hogy annak felbontására hogyan került sor. A tényként megállapítható 1.330.000,- Ft összegű nyújtott szolgáltatás mindenképpen visszajár a felperesnek. A bíróság életszerűen fogadta el azon felperesi nyilatkozatot is, mely szerint a további 270.000,- Ft fizetési kötelezettség azon alapul, hogy a szerződés megkötésével, majd pedig felbontásával kapcsolatban ilyen összegű költségei merültek

fel a felperesnek. Ezt a váltó kiállításával az alperesek is elfogadták. Az ellentétes nyilatkozataik bizonyítatlanságának következményeit az alpereseknek kell viselniük, mivel az alapjogviszonnyal kapcsolatos kifogásuk nem nyert bizonyítást.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak részbeni megváltoztatását és az 1.000.000,- Ft-ot meghaladó marasztalásuk tekintetében a kereset elutasítását. Alperesi álláspont szerint a váltó önálló jogalapot nem keletkeztetett, hanem a felperes követelése valójában az alapjogviszonyból ered. Az adásvételi szerződés szövegezése a 330.000,- Ft-os összeg korábbi átadásának körülményeire és az átadás időpontjára nézve álláspontjuk szerint ellentmondásos. Hangsúlyozták, hogy az összeg átadás-átvételével kapcsolatos szerződési megállapításnak egyértelműnek és határozottnak kellene lennie az időpont megjelöléssel együtt, és annak módjára is ki kellett volna térni. A szerződésből valójában csak az állapítható meg egyértelműen, hogy ennek az összegnek az átadása nem a szerződés aláírásakor történt meg. A szerződési nyilatkozatok ellentmondásai miatt alperesi álláspont szerint a felperest terheli annak bizonyítása, hogy ténylegesen átadta a 330.000,- Ft-os összeget. Ez azonban a tanúbizonyítással nem volt igazolható. A váltóban foglalt további 270.000,- Ft részösszeg kapcsán is tévesen foglalt állást a bizonyítási teher kérdésében az elsőfokú bíróság. Erről az összegről semmilyen alapbizonylat vagy szerződési nyilatkozat nem áll rendelkezésre, kizárólag felperes szóbeli hivatkozása utalt arra, hogy a költségek fedezésére szolgált ez a követelésrész. A jogalapot illetően azt hangsúlyozták, az alapjogviszony bizonyítására a váltó önmagában nem alkalmas, és nem teremt feltétlen fizetési kötelezettséget az alapjogviszony felei között.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A felperesi álláspont szerint az alperesek a perbeli váltóban - mint az értékpapír kiállítói - feltétlen és egyoldalú kötelezettséget vállaltak az ott megjelölt pénzösszeg megfizetésére az értékpapír jogosultja, felperes számára. Értékpapír kötelezettként a jogosulttal szemben az értékpapír tartalmával kapcsolatos kifogásokon kívül nem hivatkozhatnak olyan kifogásokra, amelyek a korábbi jogosulttal szemben fennálló személyes viszonyon alapulnak. Mindezek figyelembe vételével az alpereseket terhelte az általuk megjelölt kifogás valóságtartalmának bizonyítása. A váltókifogás megalapozottságát ténybelileg és jogilag a váltókötelezettnek kell bizonyítani, ugyanis a bizonyítási teher a váltó aláírásával megfordul. A felperes megjegyezte, az alapjogviszonyhoz kapcsolódó adásvételi szerződés teljes bizonyító erejű magánokiratként rögzítette az 1.000.000,- Ft és egy korábbi, 330.000,- Ft összegű pénzátadást.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes igénye a 2015. január 26-án kitöltött, az alperesek által nem vitatottan aláírt, 1.600.000,- Ft fizetési ígérvényt tartalmazó váltón alapult. A váltó dátumozására tekintettel a perben az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában felhívott 1959-es Ptk. helyett az ekkor már 2014. március 15. napjától hatályos 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:565. § rendelkezései az irányadók.

A váltó fizetési kötelezettséget megtestesítő materializált, okirati formában kiállított értékpapírnak minősül. A kiállítása időpontjában hatályos Ptk.6:565. § (1) bekezdésének mindenben megfelel a jelen perbeli követelés alapjául szolgáló váltóokirat. A Ptk. 6:565. § (4) bekezdés utaló szabálya szerint külön jogszabály határozhatja meg az egyes értékpapír fajták kötelező tartalmi elemeit, illetve a rávonatkozó speciális szabályokat, ez a váltó esetében az 1/1965. (I. 24.) IM rendelet (Vár.). A perbeli váltó a Vár. II. Címében körülírt saját váltónak minősül, hiszen az I. rendű alperes váltó főadósként, míg II. rendű alperes a Vár. 30. § (1) bekezdése szerinti váltókezesként saját maguk vállaltak fizetési kötelezettséget a váltóbirtokos felperes felé. A jogszabály által előírt tartalmi elemekkel rendelkező perbeli váltó határozott napra szól, mely a Vár. 38. § (1) bekezdése

értelmében azt jelenti, hogy a váltó birtokosa köteles a váltót a fizetési napon fizetés végett bemutatni a váltóadósnek, akinek ezzel bekövetkezik az esedékes fizetési kötelezettsége. A perbeli váltó nem vitatottan rögzíti a Vár. 75. §-a által a saját váltóra előírt konjunktív tartalmi elemeket, ezáltal megfelel a Ptk. 6:565. § (1) és (2) bekezdés szerinti, pénzkövetelést megtestesítő értékpapírra vonatkozó előírásoknak.

A váltó, mint értékpapír alapvető jellegzetessége, hogy absztrakt módon megtestesíti a benne foglalt követelést. Nem csupán deklaratív, bizonyító erejű vagy érvényességi okirat, hanem absztrakt módon az alapügylettől független önálló követelést hoz létre. Az absztraktság a váltón alapuló kötelezettség és a kötelezettségvállalás oka közötti viszonyban áll fenn, tehát a váltókövetelés függetlenné válik az alapügylettől, a követelést maga a váltó teljes mértékben körülírja, értékpapírként megtestesíti, így annak tartalma nem szorul szóbeli vagy egyéb írásbeli megállapodások alapján kiegészítésre, bizonyításra.

Az ezzel ellentétes fellebbezési hivatkozások tévesek.

A váltó nem csupán a jele annak, hogy a tartozás fennáll és nem is csupán tartozáselismerő nyilatkozat, hanem érvényes váltókiállítás esetén a követelés magára a váltóra alapítható. Ezzel új jogviszony keletkezik, a követelés jogcíme az előzményi alapjogviszonytól elszakad.

A váltó absztrakt önálló jogcímét mutatja az is, hogy továbbforgatás esetén az alapjogviszonyra családtság kivételével főszabály szerint nem lehet visszatérni. Ilyen tartalmú kifogás korlátozási szabályokat rögzít a Ptk. 6:566. §-a, valamint a Vár. 17-§-a. A bírói gyakorlat is csak igen szűk körben tartja megengedhetőnek, hogy a váltón alapuló keresetet vitató kötelezett az alapjogviszonyból eredő kifogásait közvetlen hitelezőjével szemben felhossa. A perbeli esetben az alapjogviszony alanyai azonosak a váltójogviszony szereplőivel, az elsőfokú bíróság ezért helyesen vizsgálta érdemben az alapjogviszonyból eredő alperesi kifogásokat. Mindez azonban nem változtatott azon, hogy a felperes követelése a perben továbbra is a váltón és nem az alapjogviszonyon alapult.

A váltóperben felhozható kifogások azonban behatároltak, mert - éppen a váltó rendeltetése, a váltójogviszony természete folytán - a váltón alapuló követelés fennálltát külön nem kell bizonyítani, önmagában az értékpapír megtestesíti a követelést. Ez indokolja, hogy az alapjogviszonyra visszatérő kifogást előterjesztő ellenérdekű félre hárul a fokozott bizonyítási teher. A kialakult joggyakorlat szerint csak közvetlen, egyértelmű, a követelés fennálltát kétséget kizáróan és azonnal cáfoló bizonyítékok hozhatók fel a rövid, soron kívüli gyors eljárást igénylő váltóperben, melynek elhúzódása terjedelmes bizonyítás miatt nem megengedhető. Ilyen tartalmú védekezés lehet, ha az alapügylet nem jött létre, érvénytelen, megdőlt, vagy már utóbb megszűnt jogviszonyon alapul a követelés (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH1997/542.). A váltókötelezetteknek haladéktalanul a bíróság rendelkezésére bocsátható bizonyítékokkal kell alátámasztani, hogy a váltó jogosultjától nem kapták meg azt a szolgáltatást, amelynek biztosítására a váltót kiállították (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) EBH 2007/1622., BH1993/376., továbbá BDT2003. 803.). A váltókifogás ténybeli és jogi megalapozottságát a váltókötelezett köteles bizonyítani (BH2003/174.). Ezzel szemben a váltóbirtokost - a felperest - jelen váltóperben sem terhelte bizonyítási kötelezettség az általa állított pénzátadások tényét illetően (hasonlóan: a Kúria Gfv.VII.30.861/2016. sz. határozatával hatályában fenntartott, a Szegedi Ítéltábla Pf.III.21.092/2016. sz. ítélete).

Az alperesek fellebbezésben is fenntartott, az alapjogviszonyt érintő kifogásai alaptalanok. Az ügyvéd által szerkesztett, teljes bizonyító erejű magánokirati formában (Pp. 196. § (1) bekezdés e) pont) létrehozott adásvételi szerződés a pénzösszegek átadását hitelt érdemlően rögzíti. A szerződés 4/a. pontjának szövegezése nem ellentmondásos, mivel az kifejezetten részletezi, hogy 330.000,- Ft már az okirat aláírását megelőzően átadásra került, amelynek átvételét az okirat aláírásával elismerte és nyugtázta az I. rendű alperesi eladó. Az 1.000.000,- Ft átadása az okiratszerkesztő ügyvéd előtt, az okirat aláírásával egy időben történt meg.

A további 270.000,- Ft fizetési kötelezettségüket az alperesek a váltó kiállításakor fennálló tartozásként elismerték, a váltóban a felperes e követelését is jogszerűnek tekintették. A felperesi indokok egyebekben életszerűek, elfogadhatók, mivel az adásvételi szerződés megszüntetése kapcsán a szerződéskötéssel kapcsolatos költségeket nem vitatottan a felperes viselte, így ezek megtérítésére vonatkozó jogos felperesi igény állhatott az alperesek váltókötelezettség vállalásának hátterében.

Az ítéletábra az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy kifogásaikat az alperesek bizonyítani nem tudták, ezzel szemben az alapjogviszonyból eredő követelés bizonyítására a felperes nem volt köteles, mert a perben bemutatott váltó önmagában feltétlen fizetési kötelezettséget eredményezett az alperesek terhére.

A váltófőadás I. rendű alperessel szemben a felperest a saját váltó előzetes bemutatása nélkül is megillette a keresetindítás joga, a II. rendű alperes pedig a váltófőadásért helytállást vállaló váltókezesként egyetemlegesen köteles a váltón alapuló kötelezettségvállalás teljesítésére (Vár. 28. § (2) bekezdés, 44. §, 32. § (1) bekezdés, 78. § (1) bekezdés, továbbá BH1992/191. számon közzétett eseti döntés).

Az elsőfokú bíróság a váltón alapuló marasztalást tartalmazó ítéletében a kereseti kérelemnek helyt adva a tőkeösszegegen túl, járulékként a Vár. 49. § 2. és 4. pontjában rögzítettek szerinti késedelmi kamatot, valamint a teljes kifizetés összege után számított 3 ezrelékes váltódíjat is, helytállóan ítélte meg a felperes javára. A váltódíj káratáltként funkcionál, a fizetés elmaradása miatt szükségessé vált bemutatási értesítés, fizetési felhívás és a váltókezelés körüli költségek fedezetére szolgál.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit lényegében helyes indokai alapján a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelesek a jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő felperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. A felperesi jogi képviselettel felmerült költség összegének megállapítására a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) és (6) bekezdés alapján került sor, 600.000,- forint fellebbezési pertárgyérték alapulvételével.

Az alperesek személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a másodfokon is pervesztes alperesek kötelesek az állam javára megfizetni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, valamint 15. § (1) és (3) bekezdés szabályai szerint.

S z e g e d , 2017. március 3.

Dr. Kemenes István s.k.
a tanács elnöke

. Dobler László s.k.. Béri András s.k.
előadó bíró

táblabíró